

برای دریافت پاسخنامه سوالات به سایت زیر مراجعه
فرمایید

www.20shoo.ir

کلیه حقوق مادی و معنوی این سوالات متعلق به گروه آموزشی
بیست شو می باشد و کپی برداری و استفاده بدون ذکر
منبع از لحاظ شرعی و قانونی مجاز نمی باشد

[20shoo.ir](https://www.instagram.com/20shoo.ir)

Instagram

[@ir20shoo](https://www.telegram.com/@ir20shoo)

telegram

WWW.20SHOO.IR

فارسی دهم تجربی ریاضی انسانی فصل

چهارم تشریحی

ادبیات سفر و زندگی

۱- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

- الف) بیفوله: (ب) میراب:
 پ) رعنا: (ت) طمأنینه:
 ث) خیل: (ج) حقارت:
 چ) مخمسه: (ح) خلف صدق:

۲- در میان واژه‌های زیر، چهار غلط املائی وجود دارد؛ آمار را پیدا کنید و درست هر یک را در جاهای خالی بنویسید.
 «زبر و زرنگ - پست و حقیر - مخمسه و گرفتاری - شندرقاز پول - شصت دست - تسلای خاطر - یال و قارب - برخاستن صدا،

- ۱- ..... -۲ .....
 ۳- ..... -۴ .....

۳- حکایت «شبی در کاروان» چه نکته‌ای را بیان می‌کند؟

۴- واژه خواسته شده را بنویسید.

- الف) مجمعی از دانشمندان و یا سیاستمداران که درباره مسائل علمی یا سیاسی بحث می‌کنند. ← (.....)
 ب) طراحی چیزی به کمک گرده یا خاکه یا رنگ ذغال ← (.....)
 پ) نمونه و طرحی که نقاش به صورت کم‌رنگ یا نقطه‌چین بر کاغذ می‌آورد و سپس آن را کامل رنگ آمیزی می‌کند. ← (.....)
 ت) طرح‌هایی مرگب از پیچ و خم‌های متعدّد که شبیه عناصر طبیعت هستند. ← (.....)

۵- معنی واژه‌های خواسته شده را از کادر زیر پیدا کنید و در مقابل آن بنویسید. (دو واژه داخل کادر اصلی است).

طرح اولیه - بالای کمر - چنبره گردن - آشفته - جانشین راستین - زیرکانه - گرتنه
 برداری - برآمدگی پشت پای اسب

الف) بیرنگ: (ب) گله: (پ) آخره: (ت) مشوش: (ث) خلف صدق: (ج) رندانه:

۶- بیت زیر با کدام قسمت درس «سفر به بصره» ارتباط معنایی دارد؟

دوران روزگار به ما بگذرد بسی
 گاهی شود بهار و دگر گه خزان شود، (سعدی)

۷- معنی و مفهوم هریک از عبارتهای زیر را بنویسید.

خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.

اسب از پهلو، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد.

۸- برای هریک از موارد زیر، یک مترادف بنویسید.

- برآمدگی پشت پای اسب (.....)

- چنبره گردن (.....)

- میان دو کتف (.....)

۹- در زبان فارسی، کلمه‌ای اهمیت املائی بیشتری دارد که یک یا چند حرف از حروف شش‌گانه‌ی زیر در آن باشد.

اکنون از متن درس، واژه‌هایی که این نشانه‌ها در آن به کار رفته‌اند را بیابید و بنویسید.

ع، ع	ت، ط	ح، ه	ذ، ز، ض، ظ	ث، س، ص	غ، ق
.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....

۱۰ - مترادف هر واژه را بنویسید.

واژه	مترادف
کَرَم	
إنعام	
فراغ	

۱۱ - در کدام بخش از متن روان خوانی «پیر مرد چشم ما بود، دیدگاه جلال درباره جایگاه و ارزش نیما بیان شده است؟

۱۲ - استنباط خود را از عبارت زیر بنویسید.

«هر چه بر او تنگ گرفتند، کمر بند خود را تنگ تر بست تا دست آخر با حقارت زندگی همامان اخت شد.»

۱۳ - از نظر نویسنده، کلاس درس نقاشی در مقایسه با کلاس های دیگر چه ویژگی هایی داشت؟

۱۴ - دو کنایه از متن درس «کلاس نقاشی» پیدا کنید و مفهوم آن ها را بنویسید.

۱۵ - نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

«صاد» هرگز جانوری جز از پهلو نکشید.

۱۶ - سپهری در درس «کلاس نقاشی» برای کلمه «نقاشی کردن» از چه معادل های معنایی دیگری استفاده کرده است؟

۱۷ - چگونه از پیام نهایی درس «سفر به بصره» می توانیم برای زندگی بهتر بهره بگیریم؟

۱۸ - معنا و مفهوم عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.

ب) چون بر رقعۀ من اطلاع یابد، قیاس کند که مرا اهلیت چیست.

۱۹ - در متن درس «سفر به بصره» نمونه ای از تشبیه بیابید و ارکان آن را مشخص کنید.

۲۰ - کاربرد معنایی پسوند «-ک» را در هریک از واژه های زیر بنویسید.

خورجینک: دمک: درمک:

۲۱ - معنای واژه های مشخص شده را با کاربرد امروزی آن ها مقایسه کنید.

ما را به نزدیک خویش باز گرفت.

به مجلس وزیر شدیم.

شوخ از خود باز کنیم.

۲۲ - با توجه به معنی، املائی درست را انتخاب کنید.

الف) هدف: ۱ - قرض ○ ۲ - غرض ○ ب) آسایش: ۱ - فراق ○ ۲ - فراغ ○

پ) بلندشده: ۱ - خواسته ○ ۲ - خاسته ○ ت) لباس: ۱ - جامه ○ ۲ - جامع ○

۲۳ - هر یک از واژه های ستون «الف» را به معنی آن در ستون «ب» وصل کنید.

الف	ب
○ غارب	○ میان دو کتف
○ وَقَب	○ قوس زیر گردن
○ گُرده	○ هر فرو رفتگی اندام
○ آخُرِه	○ بالای کمر
○ کُله	○ برآمدگی پشت پای اسب

۲۴ - در هر عبارت، یک غلط املائی وجد دارد: آن را پیدا و اصلاح کنید.

الف) دست معلم از وغب حیوان روان شد: فرود آمد لب را به اشاره صورت داد. (.....)

ب) از یال و قارب به زیر آمد: از پستی پشت گذشت: گُرده را برآورد. (.....)

پ) از خم کتف و سینه فرا رفت و دو دست را تا فراز کوتاه نمایان ساخت. (.....)

ت) گریزی رندانه زد که به سود اسب انجامید: شتابان خط هایی درهم کشید و علفزاری ساخت. (.....)

۲۵- در هر عبارت، یک غلط املائی وجود دارد؛ آن را پیدا و اصلاح کنید.

- (الف) بار اول که پیرمرد را دیدم در کنگره نویسنده بود که خانه فرهنگ شوروی در تهران الم کرده بود. (.....)
- (ب) محل هنوز بیابان بود و خانه‌ها درست از سینه خاک درآمده بودند و در چنان بیقوله‌ای آشنایی غنیمتی بود. (.....)
- (پ) اما من می‌دیدم که خود پیرمرد در این سفرهای هر ساله به جست و جوی تصلایی می‌رفت. (.....)
- (ت) وقتی یوش بوده اند، برای خدمت او می‌آمد، می‌نشسته و مثل جغد او را می‌پاییده. (.....)

۲۶- نوع حرف «واو» را در هر یک از عبارتهای زیر مشخص کنید. (عطف یا ربط)

(الف) زنگ نقاشی، دلخواه و روان بود.

- (ب) در کلاس نشسته بودیم و چشم به راه معلم.
- (پ) پی بردیم راه دست خودش هم نیست و این بار اتاق از جا کنده شد.
- (ت) دو گوش را بالا برد؛ از یال و غارب به زیر آمد.

۲۷- نوع حرف «واو» را در هر یک از عبارتهای زیر مشخص کنید. (عطف یا ربط)

- (الف) گفتم که مژده بخش دل خرم است این مست از درم درآمد و دیدم غم است این
- (ب) گل شکفته! خداحافظ اگر چه لحظه دیدارت شروع وسوسه‌ای در من، به نام دیدن و چیدن بود.
- (پ) اگر به عشق هوا داری ام کنی، وقت است که صبر کرده‌ام و نوبت ظفر دارم
- (ت) رسیده‌ها چه غریب و نچیده می‌افتند به پای هرزه علف‌های باغ کال پرست

۲۸- مفهوم عبارت‌های کنایی زیر را بنویسید.

- (الف) راه دست نبودن:
- (ب) به تنگ آمدن:
- (پ) تنگ بستن کمر بند:
- (ت) کار از کار گذشتن:

۲۹- از هر بیت، آرایه ادبی خواسته شده را پیدا کنید.

(الف) در چشم او که چشم زمانه ما بود، آرامشی بود که گمان می‌بردی شاید هم به حق از سر تسلیم است. تشخیص:

(ب) از زنی سخن می‌گفت که وقتی یوش بوده‌اند، برای خدمت او می‌آمده، می‌نشسته و مثل جغد او را می‌پاییده. تشبیه:

۳۰- مفهوم عبارت‌های مشخص شده را بنویسید.

«زنگ نقاشی، دلخواه و روان بود. خشکی نداشت. به جد گرفته نمی‌شد. خنده در آن روا بود. معلم دور نبود. صورتک به رو نداشت»،

۳۱- نام مشبه محذوف را در عبارت زیر بنویسید.

«همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند».

نام مشبه محذوف:

۳۲- در کدام قسمت از متن درس «کلاس نقاشی» می‌توان نشانه‌های شاعری نویسنده را یافت؟

۳۳- از متن درس «کلاس نقاشی» برای کاربرد هر یک از انواع «و» نمونه‌ای بیابید و بنویسید.

۳۴- معانی مختلف واژه «فضل» را با توجه به متن درس «سفر به بصره» بنویسید.

۳۵- هر یک از واژه‌های ستون «الف» را به معنی آن در ستون «ب» وصل کنید.

ب	الف
☐ رسیدگی	☐ رُقعَه
☐ چرک	☐ مرمت
☐ آسایش	☐ شوخ
☐ آشپزخانه	☐ فراغ
☐ نامه	☐ مطبخ

۳۶- معنی درست هر واژه را انتخاب کنید.

- (الف) فراغ: ۱- دوری ○ ۲- آسایش ○
 (ب) گسیل کردن: ۱- روانه کردن ○ ۲- شکستن ○
 (پ) انعام: ۱- چهارپایان ○ ۲- نعمت بخشیدن ○
 (ت) مسلخ: ۱- آشپزخانه ○ ۲- رخت کن حمام ○

۳۷-

درستی یا نادرستی معنی واژه‌های زیر را مشخص کنید و در صورت نادرستی معنی آن را بنویسید.

معنی درست	نادرست	درست	
.....	○	○	(الف) شوخ: آلودگی
.....	○	○	(ب) تازی: فارس
.....	○	○	(پ) خورجینک: خورجین بزرگ
.....	○	○	(ت) نیکو منظر: زیبا رو
.....	○	○	(ث) رُقعه: نامه
.....	○	○	(ج) فراغ: جدایی

۳۸- در میان واژه‌های زیر، چهار غلط املائی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و درست هر یک را در جاهای خالی بنویسید.

«برهنگی و عاجزی - وسعت و تنگ‌دستی - مصلخ گرمابه - رفعه و نامه - فاضل و ادیب - پلاس پاره - عذر خاستن - تبارک و تعالی،

۱- ..... ۲- ..... ۳- ..... ۴- .....

۳۹- در هر عبارت، یک غلط املائی وجود دارد؛ آن را پیدا و اصلاح کنید.

(الف) هر یک لنگی کهنه پوشیده بودیم و پلاص پاره‌ای در پشت بسته از سرما (.....)

(ب) به تعجب در کار دنیایم نگر بستیم و مکاری از ماسی دینار مقربی می‌خواست و هیچ چاره ندانستیم. (.....)

(پ) قرض من دو چیز بود: یکی بی‌نوایی؛ دویم گفتم همانا او را تصور شود که مرا در فضل، مرتبه‌ای است زیادت. (.....)

(ت) همه بر پای خواسته بودند و نمی‌نشستند، تا ما جامه پوشیدیم و بیرون آمدیم. (.....)

۴۰- در شعر زیر، سه غلط املائی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و درست هر یک را در جاهای خالی بنویسید.

دوش مرغی به صبح می‌نالید
 یکی از دوستان مجلس را
 گفت باور نداشتم که تو را
 گفتم این شرط آدمیت نیست
 عقل و صبرم ببرد و تاقت و هوش
 مگر آواز من رسید به گوش
 بانگ مرغی چنین کند مدحوش
 مرغ تسبیح گوی و من خاموش،

۱- ..... ۲- ..... ۳- .....

۴۱- برای هر واژه، دو هم‌خانواده بنویسید.

(الف) فراغ: ..... / ..... (ب) انعام: ..... / .....

(پ) اکرام: ..... / ..... (ت) عاجز: ..... / .....

۴۲- واژه ناهم‌خانواده را در هر گروه مشخص کنید.

(الف) حاضر، حضور، ظهر، محضور

(ب) فراغ، فراغت، فراغ، فروغ

۴۳- در عبارت زیر، دو تشبیه وجود دارد؛ ارکان هر یک را مشخص کنید.

«همچون مروارید در دل صدف کج و کوله‌ای سال‌ها بسته ماند. در چشم او که چشم زمانه ما بود، آرامشی بود که گمان می‌بردی شاید هم به حق از سر

تسلیم است، اما در واقع طمأنینه‌ای بود که در چشم بی‌نور یک مجسمه دوره فراغنه هست.»

تشبیه اول:

مشبه: ..... مشبه‌به: ..... وجه‌شبهه: ..... ادات تشبیه: .....

تشبیه دوم:

مشبه: ..... مشبه‌به: ..... وجه‌شبهه: ..... ادات تشبیه: .....

- ۴۴ - معنی عبارت‌های زیر را بنویسید.
 الف) معلّم مرغان را گویا می‌کشید؛ گوزن را رعنا رقم می‌زد.
 ب) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود.
 پ) نقش‌بندی‌اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می‌ریخت.
 ت) اسب از پهلوی، اسبی خود را به کمال نشان می‌داد.
- ۴۵ - معنی عبارت‌های زیر را بنویسید.
 الف) جوانکی بودم و توی جماعت بُر خورده بودم.
 ب) مدّتی بود که پیرمرد افتاده بود.
- ۴۶ - کاربرد معنایی پسوند «ک» در واژه‌های زیر چیست؟
 پیامک / میدانک

۴۷ - ارکان تشبیه را در عبارت زیر، مشخص کنید.
 «چون به بصره رسیدیم، از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم»
 مشبّه: مشبّه‌به: وجه‌شبهه: ادات تشبیه:

۴۸ - نوع حرف «راء» در هر یک از بیت‌های زیر چیست؟

الف) یکی از دوستان مخلص را مگر آواز من رسید به گوش
 ب) گفت باور نداشتم که تو را بانگ مرغی چنین کند مدهوش

۴۹ - «مجاز» را در عبارت زیر مشخص کنید.

«شوریده‌ای که در آن سفر همراه ما بود نعره‌ای برآورد و راه بیابان گرفت و یک نفس آرام نیافت»

۵۰ - آرایه‌های ادبی «تلمیح» و «تشخیص» را در بیت زیر پیدا کنید.

«گفتم این شرط آدمیت نیست مرغ تسبیح گوی و من خاموش»

تلمیح: تشخیص:

WWW.20SHOO.IR